

die opvattingen vorm hebben gegeven aan onze hedendaagse manier om daarover te denken. Het is een filosofische en geen historische cursus. Via de kennismaking met de geschiedenis leren we onze eigen manier om tegen het leven aan te kijken beter begrijpen.

Onderdeel 3: Over de confrontatie tussen en beoordeling van wereldbeschouwingen (docent nog onbekend)

Er zijn, zoals ook de actualiteit voortdurend laat zien, twee dominante manieren om over wereldbeschouwingen te denken. De ene zegt dat de eigen wereldbeschouwing de beste is en dat andere op grond daarvan negatief beoordeeld kunnen worden ("absolutisme"); de andere zegt dat iedere wereldbeschouwing even onvergelijkbaar als waardevol is ("relativisme"). In deze module zoomen we zowel aan de hand van concrete casussen als met behulp van wijsgerige inzichten in op deze beoordelingsmanieren. Daarbij zal veel aandacht besteed worden aan het ontwikkelen van een alternatief beoordelings- en confrontatiemodel ("pluralisme").

Onderdeel 4: Wereldbeschouwing en morele emoties en intuïties (prof. dr. Sabine Roeser)

Morele emoties en intuïties zijn een integraal onderdeel van onze wereldbeschouwing. Ze zijn het kompas op basis waarvan we onze keuzes maken en oordelen vellen. Maar de morele emoties en intuïties van mensen lijken erg te verschillen. Wat binnen het ene wereldbeschouwelijke kader vanzelfsprekend is, staat in een ander kader ter discussie. Vele filosofen en wetenschappers denken dan ook dat morele emoties en intuïties hoogst onbetrouwbaar zijn en we een beroep moeten doen op louter rationele, argumentatieve vaardigheden

als we universeel geldige morele oordelen willen vellen. Maar er zijn bepaalde stromingen in de filosofie en in de psychologie die laten zien dat als we morele emoties en intuïties op de juiste manier begrijpen, ze weliswaar feilbaar zijn, maar tegelijk een noodzakelijke bron van morele kennis. In dit onderdeel maken studenten kennis met filosofische literatuur over morele emoties en intuïties, in het algemeen maar ook in de context van technologische risico's.

Onderdeel 5: Confrontaties – de wereld beschouwd in de praktijk (alle docenten)

In deze module gaan de docenten in confrontatie met elkaar en met de studenten. Daarbij proberen zij de verschillende aanwezige impliciete wereldbeschouwingen expliciet te maken, te analyseren en wederzijds te bediscussiëren. Ook de verdiepingsopdracht ter afronding van de minor zal onderdeel uitmaken van deze module.

Meer informatie

Minor-coördinator:
Prof. Dr. J. Hoogland
Cubicus, kamer B233 (Petra Bruulsema)
Telefoon: (053) 489 3297
E-mail: j.hoogland@utwente.nl

Voor algemene informatie over minors:
<http://www.utwente.nl/majorminor>

Voor specifieke informatie over de minors van de faculteit Gedragswetenschappen:
<http://www.utwente.nl/gw/onderwijs/minor/MinorsGW/wereldbeschouwing.doc/>

UNIVERSITEIT TWENTE.

Thema MINOR Wereldbeschouwing 2012-2013

MINOR

Wereldbeschouwing
in filosofisch
perspectief

UNIVERSITEIT TWENTE.

In Groot-Brittannië hebben een tijdje bussen rondgereden met de tekst: 'There's probably no God. Now stop worrying and enjoy your life', een actie van de *Atheist Bus Campaign*. Zowel de actie als de inhoud van de boodschap geven te denken. Bijvoorbeeld: als God (niet) bestaat, hoe kunnen wij dat dan weten? Klopt de koppeling tussen het niet bestaan van God en een zorgeloos leven? Waarom zou je je zo druk maken over iemand die niet bestaat? Is een atheïstische levensbeschouwing moreel

hoogstaander dan een godsdienstige overtuiging? Leidt godsdienst onvermijdelijk tot fundamentalisme? Waarom sterft religie niet uit als wetenschappelijk aannemelijk gemaakt is dat geloven achterhaald is? Wat ook je standpunt is over deze vragen, ze gaan ergens over. Over ons leven, over de manier waarop we ons leven inrichten en over de basisovertuigingen waardoor wij ons laten leiden. Daarover gaat het in de minor Wereldbeschouwing. Als je over deze vragen na wilt denken, er met anderen over wilt discussiëren en je bent geïnteresseerd in filosofie, dan is dit jouw minor.

Wat is een minor

Een minor is een gestructureerd, samenhangend en afgerond onderwijspakket van 20 EC. Het voornaamste doel ervan is de student te ondersteunen bij de (verdere) ontwikkeling van een breed spectrum aan academische competenties. Dat gebeurt door de student in een themaminor te laten kennismaken met een specifiek onderwerp buiten de eigen discipline of in een opleidingsminor te introduceren in een andere dan de eigen opleiding. Een student kan elke minor kiezen, op enkele uitzonderingen na. Welke dat zijn wordt per opleiding door de examencommissie bepaald en staat in de minortoelatingsmatrix. Bij sommige opleiding-minorcombinaties zijn roosterproblemen onvermijdelijk. Naast de door de UT ingerichte themaminors en opleidingsminors, kun je zelf een individuele minor inrichten. Raadpleeg daarvoor je studie-adviseur.

Doelgroep

Het hoort bij het menselijk bestaan om na te denken

over het eigen leven, over de wereld waarin wij leven, en over wat dat de moeite waard maakt. Waarom ben ik er; waarom gaan de dingen zoals ze gaan; wat wil ik; wat kan ik; wat moet ik doen; en wat moet ik daar allemaal voor weten? Allemaal vragen die je bewust maken van je eigen manier van in de wereld staan en je eigen wereldbeschouwing. Vragen die je ook op een meer filosofische wijze aan de orde kunt stellen. Daarom deze minor: om wat meer systematisch na te denken over je eigen wereldbeschouwing en de wereld waarin je leeft, maar ook om geconfronteerd te worden met andere wereldbeschouwingen. Bedoeld voor iedereen die wil nadenken over eigen en andermans visies op de werkelijkheid.

Doelstelling

Doel van de minor is om jou ertoe te stimuleren na te denken (te reflecteren) over je eigen manier van kijken naar de wereld en je bewust te worden van de impliciete vooronderstellingen in je eigen beschouwingwijze, mede op het gebied van

wetenschap en techniek. Doel is ook inzicht te krijgen in andere visies op de werkelijkheid. Door bewust bezig te zijn met deze onderzoekstocht leer je om de verschillen tussen levensovertuigingen op een geïnteresseerde wijze te verkennen zonder anderen bij voorbaat te veroordelen.

Opzet van de minor

De minor is systematisch opgezet in een viertal onderdelen die elk ook als een los keuzevak gevolgd kunnen worden. Deze vakken worden aangeboden door (bijzonder) hoogleraren en docenten van de afdeling Wijsbegeerte van de faculteit Gedragswetenschappen, ieder vanuit een eigen wereldbeschouwelijke perspectief. In elk van deze vakken belichten de docenten een bepaalde invalshoek van het minor-onderwerp. Een vijfde onderdeel – Confrontaties – wordt door de hele minor heen gewoven. In dat onderdeel zullen de verschillende perspectieven en de verschillende wereldbeschouwelijke benaderingen met elkaar geconfronteerd worden. Aan dit onderdeel zijn ook de opdrachten gekoppeld die jij als student van de minor – individueel of in groepsverband – moet maken.

Afronding en beoordeling

Aan de hand van de eindtermen van de minor zullen er gedurende de voortgang van de minor telkens verschillende (soorten) opdrachten (individueel; in groepsverband; schrijfopdrachten; presentaties) worden verstrekt die beoordeeld zullen worden en waarop je feedback krijgt. De minor moet worden afgerond met het schrijven van een essay, waarvan je het onderwerp al vroeg in de minor moet kiezen uit een aangereikte lijst van onderwerpen.

Korte toelichting op de onderdelen van de minor

Onderdeel 1: Filosofische reflecties over het begrip 'wereldbeschouwing' (prof. dr. Jan Hoogland)

De wereld waarin wij leven is niet zomaar een objectieve grootheid. Ieder mens heeft een interpretatie van die wereld en geeft betekenis aan alles wat hij of zij daarin tegenkomt. Sterker nog: is de wereld al niet voor ons geïnterpreteerd door generaties van mensen die eerder leefden dan wij en door de cultuur waarin wij leven? De wereld waarin ik geboren ben, bestaat al lang en is al gemaakt en vormgegeven. In wereldbeschouwingen verantwoorden mensen zich over de wijze waarop zij de wereld interpreteren. Zo bezien leveren wereldbeschouwingen een bijdrage aan de levensoriëntatie van mensen. In deze module gaan we – vanuit een filosofische invalshoek – na wat het begrip wereldbeschouwing inhoudt en wat de waarde ervan is in de wetenschappelijke en technologische wereld van vandaag.

Onderdeel 2: God en natuur – de geschiedenis van de verwevenheid van religie en weten in het Westen (prof. dr. René Munnik)

In de westerse cultuur is er de afgelopen 2500 jaar diepgaand nagedacht over de samenhang en de spanning tussen 'kennis' en 'zin vragen', of tussen 'weten' en 'geloven'; in het antieke Griekse denken, in de Joodse wijsheid, het vroege christendom, in de middeleeuwse wijsbegeerte en met name in de moderne filosofie en de natuurwetenschap, mede in relatie tot de techniek. In deze module gaan we te rade bij enkele belangrijke standpunten uit het verleden. Zo maken we niet alleen kennis met een verschillende manieren om tegen die verhouding aan te kijken. Het gaat er ook om dat je leert beseffen hoe